

مبانی و اصول جبران خسارت بدنی در حوادث هسته‌ای؛ با مطالعه تطبیقی در حقوق فرانسه و کنوانسیون‌های بین‌المللی

(نوع مقاله، علمی - پژوهشی)

محمدهادی جواهرکلام^۱

چکیده

در این مقاله، مبانی و اصول جبران خسارت بدنی در حوادث هسته‌ای، با مطالعه تطبیقی در حقوق فرانسه و کنوانسیون‌های بین‌المللی، مورد مطالعه قرار گرفته است. هدف از پژوهش حاضر، ارائه الگویی برای تأسیس نظام خاص جبران خسارت بدنی در حوادث اتمی در حقوق ایران بود. پرسش اصلی این بود که در نظام‌های حقوقی پیشرفته مسئولیت مدنی، در حوادث هسته‌ای مسئولیت بر چه مبنایی استوار شده و جبران خسارت قربانیان حوادث هسته‌ای از چه اصولی تبعیت می‌کند؟ با روش تحقیق توصیفی - تحلیلی و با مطالعه موضوع در حقوق فرانسه و اسناد بین‌المللی، به این نتیجه رسیدیم که مسئولیت مدنی در حوادث هسته‌ای به سمت بهره‌بردار هسته‌ای هدایت شده و ضمان مبتنی بر تقصیر نیست؛ بلکه حتی علل معافیت از مسئولیت بسیار محدود شده و چه بسا قوه قاهره و تقصیر شخص ثالث مانع از مسئولیت بهره‌بردار هسته‌ای نیست. همچنین، از طریق بیمه و مسئولیت دولت‌های عضو کنوانسیون‌ها و نظایر آن سعی شده است صندوقی برای جبران خسارت حوادث هسته‌ای پیش‌بینی و منابع مالی آن تأمین شود. در حالی که در حقوق ایران مسئولیت ناشی از حوادث هسته‌ای تابع قواعد عام مسئولیت مدنی است و هیچ حمایت مؤثری از قربانیان فجایع اتمی به عمل نمی‌آورد. از این رو، پیشنهاد می‌شود «نظام خاص جبران خسارت حوادث هسته‌ای» با تمرکز بر مسئولیت دولت و پیش‌بینی صندوق مستقلی، تأسیس گردد.

کلیدواژه‌ها: حوادث هسته‌ای، جبران خسارت بدنی، مبنای مسئولیت مدنی، بهره‌بردار هسته‌ای، صندوق جبران خسارت.

۱. عضو هیأت علمی گروه حقوق خصوصی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی